

Yttrande över Stockholmsberedningens delbetänkande ”Trängselavgifter” (SOU 2003:61)

Regionplane- och trafiknämnden vill framhålla att det krävs snara och kraftfulla åtgärder för att utveckla transportsystemet i Stockholm/Mälardalsregionen. En utveckling av transportsystemet förutsätter åtgärder av olika slag – nya spår och vägar, utökad kollektivtrafik och utvecklade rege lverk – som leder både till en kapacitetsförstärkning och till en effektivisering av transportsystemet. En helhetssyn på åtgärdernas inriktning och omfattning krävs med samordnade insatser inom regionen. Ett system med trängselavgifter kan, som en del i en sådan helhetssyn vara ett medel för att effektivisera transportsystemet och närma sig de regionala och trafikpolitiska målen förutsatt att det förbereds och utformas på ett sådant sätt att acceptans erhålls och att återföring sker till regionen av de intäkter systemet genererar för åtgärder som syftar till att utveckla transportsystemet utan att detta påverkar ordinarie infrastrukturanslag.

De krav på ett system för trängselavgifter och på återföringen av intäkter som kommittén anser bör ställas bör enligt nämndens uppfattning ligga till grund för regeringens prövning av en ansökan om att införa trängselavgifter från en region eller i förekommande fall kommun. Bl a bör krav ställas på att åtgärden är väl förankrad i en regional strategi för utveckling av transportsystemet, att systemet är väl förberett och lätt att förstå och använda och att det tydligt framgår hur intäkterna från systemet avses användas. I det förslag till lag om trängselavgift respektive förordning som beredningen lämnat saknas förfaranderegler för regeringens prövning av en ansökan från en region eller kommun att införa trängselavgifter. Beredningen har i denna del inte fullgjort sitt uppdrag.

Nämnden anser att Stockholmsberedningen inte har funnit någon acceptabel lösning på frågan hur beslutsfattandet ska kunna ske på ett lämpligt sätt utifrån demokratiska och effektivitetsmässiga utgångspunkter om trängselavgiften betraktas som en statlig punktskatt. Enligt nämndens uppfattning måste en rad beslut som rör utformningen av ett specifikt system med trängselavgifter kunna fattas av den region eller den kommun som givits tillstånd av riksdagen att införa systemet. Nämnden utesluter inte att lagstiftningen kan behöva förändras för att möjliggöra implementering av ett permanent system med trängselavgifter.

Nämnden delar beredningens bedömningar av de skatterättsliga frågorna bl a innebärande att trängselavgifterna inte kan bli föremål för mervärdesbeskattning.

Nämnden delar beredningens uppfattning rörande användningen av intäkterna från ett system med trängselavgifter. Det saknas dock en lösning på hur intäkterna från ett system med trängselavgifter ska kunna återföras oavkortat till regionen för trafikändamål utan att detta får ekonomiska effekter inom andra politikområden. Beredningen har inte heller kunnat visa hur det ska kunna säkerställas att intäkterna från systemet inte påverkar det ordinarie infrastrukturläget.

Sammanfattningsvis konstaterar nämnden att Stockholmsberedningen i viktiga avseenden inte har fullgjort sitt uppdrag och att ytterligare beredning av frågan krävs innan ett förslag om generell lagstiftning kan föras till riksdagen för beslut.